CURRICULUMUL DE BAZĂ PENTRU ȘCOLILE SPORTIVE: CONCEPT ȘI REPERE METODOLOGICE

BASIC CURRICULUM FOR SPORTS SCHOOLS: CONCEPT AND METHODOLOGICAL MARKERS

Nicolae BRAGARENCO, ORCID: 0000-0003-1994-6317
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: [796:37.016]:377.6:796 e-mail: nicolae.bragarenco@usm.md

Curriculumul pentru educația extrașcolară, pe de o parte, reprezintă o expresie a teoriei generale a curriculumului, validată de comunitatea științifică; pe de altă parte, preia unele caracteristici dictate de specificul și particularitățile educației extrașcolare (nonformale) [1]: diversitatea finalităților/caracter deschis al finalităților, diversitatea abordărilor și formelor de organizare, axarea puternică pe cel ce învață; principiile educației individualizate și diferențiate sunt dominante, nivelul înalt de motivație pentru educația extrașcolară (nonformală), orientarea dominantă la proces și construirea de noi cunoștințe, noi experiențe, centrarea pe probleme cotidiene, orientarea spre o evaluare ascunsă, autoevaluare etc.

Curriculumul de bază pentru *„Școlile sportive”,* alături de alte documente metodologice, face parte din ansamblul de produse/documente curriculare și reprezintă o componentă a Curriculumului Național pentru Educație și Învățământ Extrașcolar, elaborat în conformitate cu prevederile *documentelor de politici educaționale* [2, 3], dar și cu *Teoria antrenamentului sportiv modern* [4, 5, 6], *Curriculumul* reprezintă un document reglator, care prevede prezentarea interconexă a demersurilor conceptuale, teleologice, conținutale și metodologice ale pregătirii tinerilor sportivi în cadrul programului de pregătire în școlile sportive de diferit profil, accentul fiind pus pe sistemul de competențe ca un nou cadru de referință al finalităților educaționale.

Caracteristica de bază a *Curriculumului* este promovarea încrederii în cadrul didactic/antrenor prin sporirea libertăților și a responsabilităților în proiectarea parcursului de formare a sportivului de performanță, în funcție de multipli factori de impact ce țin de specificul resurselor umane şi materiale.

Ca și concept, *Curriculumul* „conferă” rolul finalităților exprimate în termeni de competențe, care devin și criterii pentru selectarea și organizarea conținuturilor pe componente ale pregătirii, alegerea strategiilor planificării, de instruire și de evaluare. Sistemul de competențe abordat prin *Curriculum* se structurează pe patru niveluri: *Competențele-cheie/transversale; Competențele generale domeniului Sport, Turism și Agrement; Competențele specifice profilului Sport/ Pregătire sportivă; Competențele specifice etapelor de pregătire.*

Curriculumul prin structura și componentele sale determină pregătirea sportivă pe probe de sport în funcție de ramura și structura sa motrice, astfel încât să asigure acestuia posibilităţi maxime de valorificare a potenţialului personal. Totodată, *curriculumul* oferă cadrelor didactice/antrenorilor un sprijin concret în elaborarea strategiilor didactice care să permită valorizarea experienţelor profesionale și să reflecte competențe de a se adapta condiţiilor concrete de desfăşurare a activităţii de pregătire/instruire şi particularităţilor specifice ale subiecţilor. Alternarea tipurilor de activitate, diversificarea mediilor și a mijloacelor ale pregătirii – acestea și alte modalități pot face ca elevul/sportivul să participe motivat și cu plăcere la activități de pregătire, să dobândească experiențe motrice/ sportive pozitive și să le valorizeze în diferite contexte.

✓ ***Administrarea conținutului pregătirii multianuale***. Pentru educația și învăţământul extrașcolar (nonformal) profil sport, orele pentru „*instruirea sportivă”,* repartizate pe etape și ani de studii/ instruire, sunt prevăzute în conformitate cu regimul de instruire și norma didactică alocată în conformitate cu regulamentul de organizare și funcționare a școlilor sportive/ Planul-cadru.

✓ ***Sistemul de competențe*** abordat în curriculum își are rolul de finalități de studiu, la nivelul domeniului Sport, Turism și Agrement, la nivelul obținerii performanței (Profilul sport/pregătire sportivă), la nivel de etapă a pregătirii (începători, avansați, măiestrie sportivă) și unități de competențe pe componente ale pregătirii care devin și criterii pentru selectarea și organizarea conținuturilor de instruire.

✓***Conținuturile pregătirii***. Conținuturile pregătirii/procesuale servesc unități pentru formarea competențelor specifice profilului/etapelor de pregătire. Conținuturile sunt structurate în unități de competență și activități de învățare în conformitate cu nivelul respectiv de instruire și indică orientări, direcții și modalitățile de operare în procesul de pregătire specific probei de sport practicate, pe componente ale pregătirii.

Componenta pregătirii fizice generale. Elementele de conținutul acestei componente urmăresc: menținerea stării optime de sănătate, dezvoltarea fizică și armonioasă, creșterea capacităților funcționale ale organismului, performanței motrice generale a sportivului și reprezintă fundamentul pregătirii continue pentru obținerea rezultatelor sportive în proba de sport practicată.

Componenta pregătirii fizice speciale. Conținuturile acestei componente urmărește direcționarea procesului de creștere/adaptare a capacităților motrice specifice disciplinei sau probei de sport, a unei/ unor anumite calități motrice pronunțate, care va asigurarea gradul de pregătire sportivă și realizarea acesteia în competițiile sportive.

Componenta pregătirii tehnice. Prin unitățile de competențe și activitățile de învățare ale acestei componente se urmărește formarea abilităților de a îndeplini acțiuni motrice specifice probei de sport cu cea mai mare eficiență, raționament, stabilitate și varietate, care va asigura succesul competițional.

Componenta pregătirii tactice. Elemente de conținut al componentei pregătirii tactice urmăresc procesul de instruire pe două direcții: învățarea varietății acțiunilor tactice care vor fi aplicate în competiții pentru a obține succesul; formarea cunoștințelor despre

tactică și formarea gândirii tactice, planul tactic, adaptarea competițională în funcție de pregătirea sportivă, adaptarea psihologică etc.

Componenta pregătirii competiționale/integrale. Vizează îmbinarea/abordarea complexă de diferite laturi ale pregătirii (fizic, tehnic, tactic, psihologic și teoretic) în procesul de pregătire cu orientarea specifică activităților competiționale.

Componenta pregătirii teoretice și psihologice. Se urmărește scopul de orientate spre formarea ideilor, conceptelor, viziunilor, convingerilor etc. despre rolul personal și social al activităților sportive, antrenamentului sportiv și pregătirii sportive, pentru devenirea personalității.

✓ ***Activitățile de învățare*** promovează o metodologie axată pe acţiune, operatorie, bazată pe metode interactive și specializate care solicită motricitatea, gândirea, procesele afectiv-volitive, imaginaţia și creativitatea. Activitatea de învățare este un mijloc de formare a competenţei și se transpune la subiecți prin diverse metode didactice generale și specifice domeniului/disciplinei.

În acest context, *Curriculumul* încredințează antrenorului dreptul de a decide în acord cu alți actori ai procesului educațional (manageri educaționali): structura etapelor de instruire la nivel de începători/avansați/măiestrie sportivă (ani de instruire) pentru atingerea performanței sportive; până la ce nivel/etapă va avansa pregătirea grupei de instruire; numărul de ore alocate procesului de instruire/pregătire pentru fiecare etapă/grupă de sportivi; în ce măsură va proiecta și valorifica conținuturile de învățare; cum va pune în valoare activitățile de învățare recomandate; care din teste va selecta/aplica pentru evaluarea performanțelor motrice și sportive în fiecare grupă de instruire.

Referințe:

1. *Cadrul de referință al educației și învățământului extrașcolar din Republica Moldova*. MECC, USM, Chișinău, 2020. 98 p.
2. *Regulamentul-tip al instituţiei de învățământ extrașcolar*. Proiect. Chișinău: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, 2020.
3. *Regulamentul de organizare și funcționare a școlilor sportive*, MECC, 2019.
4. DRAGNEA, A., MATE-TEODORESCU, S. *Teoria sportului*. Bucureşti: FEST, 2002, pp.100-250.
5. TRIBOI, V., PĂCURARU, A. *Teoria şi metodologia antrenamentului sportiv*. Iaşi: Prim, 2013. 374 p.
6. ПЛАТОНОВ, В.Н. *Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учебник* [для тренеров]: в 2 кн. Киев: Олимп, 2015, кн. 1 – 679 с., кн. 2. – 750 с.

Rezumatul a fost elaborat în cadrul Programului de Stat: „Cadrul conceptual, metodologic și managerial al educației nonformale în Republica Moldova”. Cifrul: 20.80009.0807.23.